

۳۳۹۴۷/۱۹۳۸۳

۱۵، ۷، ۲۶

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

”با صلوات بر محمد و آل محمد“

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۱۵/۱۱/۸۴۶۰ صبح
تاریخ ثبت:
اقدام کننده: ۱۵/۷/۲۷ عصر

جناب آقای دکتر حداد عادل
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور که بنا به پیشنهاد
وزارت کشور در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۶ هیئت وزیران به تصویب رسیده
است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

محمود احمدی نژاد

رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر معاون
حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، دفتر معاون اجرایی رئیس جمهور،
شورای نگهبان، کلیه وزارتخانه‌ها، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و
دفتر هیئت دولت.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

با توجه به سیاستهای کلی پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده تنفیذی از سوی مقام معظم رهبری و به منظور هماهنگی اجرایی کلیه دستگاههای ذی‌ربط و اعمال مدیریت واحد و نظارت عالی مؤثر بر مراحل مدیریت بحران در حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده و با بهره‌گیری از تجارب کسب شده در مدیریت حوادث مهم گذشته در کشور، لایحه زیر برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این قانون در معانی مشروح زیر بکار می‌روند:

الف - بحران: شرایطی است که در اثر حوادث، رخدادها و عملکردهای طبیعی و انسانی (بجز موارد موضوعه در حوزه‌های امنیتی و اجتماعی) به طور ناگهانی یا غیرقابل کنترل به وجود می‌آید و موجب ایجاد مشقت و سختی به یک مجموعه یا جامعه انسانی می‌گردد و برطرف کردن آن نیاز به اقدامات اضطراری، فوری و فوق‌العاده دارد.

ب - مدیریت جامع بحران: فرآیند عملکرد، برنامه‌ریزی و اقدامات اجرایی و دستگاههای اجرایی است که توسط دستگاه دولتی، غیردولتی و عمومی پیرامون شناخت و کاهش سطح مخاطرات (مدیریت ریسک) و مدیریت عملیات مقابله و بازسازی و بازتوانی منطقه آسیب دیده (مدیریت بحران) صورت می‌پذیرد. در این فرآیند با مشاهده پیش‌نشانگرها و تجزیه و تحلیل آنها و منابع اطلاعاتی در دسترس تلاش می‌شود به صورت یکپارچه، جامع و هماهنگ با استفاده از ابزارهای موجود از بحرانها پیشگیری نموده یا در صورت بروز آنها با آمادگی لازم در جهت کاهش خسارات جانی و مالی به مقابله سریع پرداخته تا شرایط به وضعیت عادی بازگردد.

ماده ۲- مدیریت بحران شامل چهار مرحله به شرح زیر است:

الف - پیشگیری: مجموعه اقداماتی است که با هدف جلوگیری از وقوع حوادث و یا کاهش آثار زیانبار آن، سطح خطرپذیری جامعه را ارزیابی نموده و با مطالعات و اقدامات لازم سطح آن را تا حد قابل قبول کاهش می‌دهد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ب - آمادگی: مجموعه اقداماتی است که توانایی جامعه را در انجام مراحل مختلف مدیریت بحران افزایش می‌دهد. آمادگی شامل جمع‌آوری اطلاعات، برنامه‌ریزی، سازماندهی، ایجاد ساختارهای مدیریتی، آموزش، تأمین منابع و امکانات، تمرین و مانور است.

ج - مقابله: انجام اقدامات و ارائه خدمات اضطراری به دنبال وقوع بحران است که با هدف نجات جان و مال انسانها، تأمین رفاه نسبی برای آنها و جلوگیری از گسترش خسارات انجام می‌شود. عملیات مقابله شامل هشدار، جستجو، نجات و امداد، بهداشت، درمان، تأمین امنیت، ترابری، ارتباطات، تدفین، دفع پسماندها، مهار آتش، کنترل مواد خطرناک، سوخت رسانی، برقراری شریانهای حیاتی و سایر خدمات اضطراری ذی‌ربط است.

د - بازسازی و بازتوانی: بازسازی شامل کلیه اقدامات لازم و ضروری پس از وقوع بحران است که برای بازگرداندن وضعیت عادی به مناطق آسیب دیده با در نظر گرفتن ویژگیهای توسعه پایدار، ضوابط ایمنی و مسائل فرهنگی، تاریخی، اجتماعی منطقه آسیب‌دیده انجام می‌گردد. بازتوانی نیز شامل مجموعه اقداماتی است که جهت بازگرداندن شرایط جسمی، روحی و روانی آسیب دیدگان به حالت طبیعی به انجام می‌رسد.

فصل دوم - شورای عالی مدیریت بحران کشور

ماده ۳- به منظور هماهنگی فعالیتهای دستگاهها و نهادهای وابسته به قوای سه گانه، نیروهای مسلح و کلیه نهادها و دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری (با عنایت به تفویض اختیار معظم له) و تصویب مقررات و ضوابط حاکم بر مدیریت بحران در مراحل چهارگانه آن شورای عالی مدیریت بحران کشور که از این پس در این قانون به اختصار شورای عالی نامیده می‌شود تشکیل می‌گردد.

ماده ۴- وظایف شورای عالی به شرح زیر است:

- ۱- تصویب سیاستها و برنامه‌های ملی مرتبط با مدیریت جامع بحران کشور به پیشنهاد سازمان.
- ۲- تأیید بودجه تفصیلی نظام مدیریت جامع بحران کشور برحسب پیشنهاد سازمان به تفکیک دستگاههای ذی‌ربط جهت درج در بودجه سالانه کشور.
- ۳- تصویب وظایف دقیق و نقش وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، شوراهای اسلامی، شهرداریها، سازمانها و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، نیروهای نظامی و انتظامی و کلیه نهادها و دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و رسانه‌های گروهی، تشکلهای مدنی و مردمی با مدیریت بحران بر حسب پیشنهاد سازمان.
- ۴- اتخاذ تدابیر راهبردی، هماهنگی، هدایت و تشویق فعالیتهای پژوهشی و اجرایی در راستای کاهش خطرپذیری ناشی از زلزله، مخاطرات آب و هوایی و مواد شیمیایی خطرناک.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

۵- تصویب سامانه مدیریت بحران کشور و تعیین فرماندهی عملیات مقابله با بحران متناسب با شرایط بحران به پیشنهاد سازمان.

۶- تصویب سیاستهای آموزشی، تبلیغاتی و اطلاع رسانی از طریق سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های گروهی.

۷- تصویب ضوابط و دستورالعملهای لازم درباره اقدامات احتیاطی پس از دریافت اطلاعات مبنی بر احتمال وقوع حوادث پیش‌بینی نشده در کشور.

۸- تصویب ساختار، تشکیلات و آیین‌نامه‌های استخدامی، مالی و اداری سازمان و رده‌های سازمانی متناسب در استانها و شهرستانها به پیشنهاد سازمان.

۹- تصویب ضوابط، مقررات و دستورالعملهای مرتبط با این قانون.

ماده ۵- شورایعالی به ریاست رئیس جمهور و با عضویت وزیر کشور، امور اقتصادی و دارایی، مسکن و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، رفاه و تأمین اجتماعی، راه و ترابری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، علوم، تحقیقات و فناوری، شهردار تهران، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، فرمانده کل سپاه پاسداران، فرمانده کل ارتش، فرمانده نیروی مقاومت بسیج، یکی از نواب رئیس مجلس شورای اسلامی، معاون اول قوه قضاییه، رؤسای سازمانهای مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ایران و رئیس سازمان که همگی دارای حق رأی می‌باشند تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- جلسات شورای عالی در غیاب رئیس جمهور به ریاست وزیر کشور (به عنوان قائم مقام) تشکیل می‌گردد.

تبصره ۲- نحوه اداره، اتخاذ تصمیمات و ابلاغ مصوبات شورای عالی برابر آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورای عالی می‌رسد.

تبصره ۳- دبیرخانه شورای عالی در سازمان مستقر بوده و رئیس سازمان دبیر شورای عالی می‌باشد.

فصل سوم - سازمان مدیریت بحران کشور

ماده ۶- سازمان مدیریت بحران کشور که در این قانون به اختصار سازمان نامیده می‌شود به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه در امر سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، ایجاد هماهنگی و انسجام در زمینه‌های اجرایی و پژوهشی، اطلاع‌رسانی متمرکز و نظارت بر مراحل مختلف مدیریت بحران و ساماندهی و بازسازی مناطق آسیب دیده و استفاده از همه امکانات و لوازم مورد نیاز در کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و عمومی، بانکها و بیمه‌های دولتی، نیروهای نظامی و انتظامی، مؤسسات عمومی غیردولتی، شوراهای اسلامی، شهرداریها، تشکلهای مردمی، مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است. دستگاههای تحت امر مقام معظم رهبری و نیروهای مسلح با عنایت به تفویض اختیار

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

معظم له، جهت بهره‌مندی بهینه از توانمندیهای ملی منطقه‌ای و محلی در مواجهه با حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده تشکیل می‌گردد.

ماده ۷- سازمان وابسته به وزارت کشور و رییس آن معاون وزیر کشور و رییس سازمان است که با حکم وزیر کشور منصوب می‌شود. سازمان منحصرأ تابع مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های استخدامی و مالی و اداری مخصوص به خود می‌باشد و رده‌های سازمانی متناسب در استانها و شهرستانها به ترتیب زیر نظر استاندار و فرماندار تشکیل می‌گردد.

ماده ۸- وظایف سازمان به شرح زیر است:

۱- تدوین خط مشیها و سیاستهای اجرایی مربوط به مراحل چهارگانه مدیریت بحران و برنامه‌ریزی جهت ایجاد و امکان استفاده از کلیه امکانات و توانمندیهای مورد نیاز اعم از دولتی، غیردولتی و نیروهای مسلح در طول زمان عملیات آمادگی و مقابله با حادثه.

۲- ایجاد هماهنگی و انسجام میان دستگاههای مختلف کشور در خصوص مراحل چهارگانه مدیریت بحران.

۳- بررسی و تدوین سیاستها و برنامه‌های جامع فرهنگی، پژوهشی، آموزشی، تبنیغاتی، اطلاع‌رسانی و تمرینی در مراحل چهارگانه مدیریت بحران.

۴- تقویت و ایجاد زمینه همکاریهای منطقه‌ای و بین‌المللی، تبادل نظر و استفاده از تجربیات و دانش فنی کشورها و مؤسسات خارجی و بین‌المللی مربوط به مراحل چهارگانه مدیریت بحران و نمایندگی کشور در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط.

۵- مستندسازی حوادث و تجزیه و تحلیل آنها.

۶- برنامه‌ریزی، سازماندهی، آموزش، هماهنگی و هدایت تشکلهای مردمی، نهادهای غیردولتی و نیروهای داوطلب مردمی در مراحل چهارگانه مدیریت بحران.

۷- پیگیری اجرای مصوبات و تصمیمات شورای عالی

۸- فراهم نمودن زمینه ایجاد و گسترش سیستمهای مؤثر پیشگیری، مقاوم سازی و بهسازی لرزه‌ای ساختمانها، زیرساختها و ابنیه حیاتی و مهم و بازسازی و بهسازی بافتهای فرسوده، روشهای انکابی و جبرانی خسارت نظیر انواع بیمه‌ها، حمایتهای مالی و ساز و کارهای تشویقی، تسهیلات ویژه و صندوقهای حمایتی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط.

۹- کمک به توسعه و گسترش مؤسسات مشاوره‌ای فعال در امر استانداردسازی و بهبود کیفیت به منظور ارتقاء و کنترل ایمنی کالاها و خدمات، ساختمانها و تأسیسات زیربنایی کشور.

۱۰- تدوین نظام تقسیم کار ملی برای ارتقاء فرهنگ ایمنی برای آحاد جامعه با همکاری وزارتخانه‌ها، سازمانها، نهادها و مؤسسات مرتبط با امر مدیریت بحران و آرایه آن به شورای عالی جهت تصویب.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

- ۱۱- تدوین ضوابط مربوط به تعیین سطوح، حالت اضطرار و شیوه اعلام بحرانهای ناشی از حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده.
- ۱۲- ابلاغ دستورالعملهای نحوه انجام اقدامات اضطراری و احتیاطی در هنگام وقوع و یا احتمال وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده به دستگاههای ذی‌ربط جهت اجرا.
- ۱۳- انجام هماهنگیهای لازم جهت در اختیار گرفتن کلیه امکانات و توانمندیهای مورد نیاز مدیریت بحران کشور اعم از دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و نیروهای مسلح در طول زمان بحران.
- ۱۴- تدوین مقررات و ضوابط مربوط به رسیدگی به تخلقات و تخطی و اهمال مقامات دولتی در کلیه دستگاههای ذی‌ربط و مؤسسات عمومی غیردولتی، نیروهای نظامی و انتظامی و کلیه نهادها و دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری در اجرای دستورات و مصوبات شورای عالی و سازمان در مواقع بروز بحران با همکاری قوه قضاییه و ستاد کل نیروهای مسلح و ارایه آن به شورای عالی جهت تصویب و پیگیری اجرای آنها.
- ۱۵- تدوین پیشنهاد ضوابط و مقررات مربوط به اقدامات پیشگیرانه و برخورد با سوء استفاده کنندگان، آشوبگران و غارتگران در زمان بروز حوادث با همکاری قوه قضاییه و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و ارائه آن به شورای عالی جهت تصویب، پیگیری و نظارت بر اجرای آنها.
- ۱۶- تدوین دستورالعملها و آیین‌نامه‌های مربوط به چگونگی جذب، توزیع و استفاده از کمکهای مردمی، خارجی و بین‌المللی و ارائه آن به شورای عالی جهت تصویب و پیگیری اجرای آنها.
- ۱۷- ایجاد نظام مدیریت جامع اطلاعات به کمک شبکه‌های اطلاعاتی مراکز علمی - تحقیقاتی ذی‌ربط و سازمانهای اجرایی مسئول و تشکیل مرکز مدیریت اطلاعات حوادث وابسته به سازمان به منظور هشدار به موقع و اطلاع‌رسانی دقیق و به هنگام در زمان وقوع حادثه به مسئولان و مردم.
- ۱۸- نظارت و ارزیابی اقدامات دستگاههای اجرایی ذی‌ربط در خصوص مراحل چهارگانه مدیریت بحران (به‌ویژه آمادگی و مقابله) و ارایه گزارش به شورای عالی.
- ۱۹- نظارت عالی بر امر بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده.
- ۹- ماده ۹- به منظور هماهنگی فعالیتهای دستگاهها و نهادها در امر مدیریت جامع بحران، به‌ویژه در مراحل آمادگی و مقابله، تدابیر و اقدامات زیر لازم و ضروری است.
الف - معاونت یا واحد سازمانی مناسب در امر مدیریت بحران در وزارتخانه‌ها و دستگاههای ذی‌ربط برحسب ضرورت و با تصویب شورای عالی تشکیل خواهد شد.
ب - شورای هماهنگی مدیریت بحران به ریاست رئیس سازمان یا قائم مقام وی و با عضویت نمایندگان تام‌الاختیار در سطح معاونت دستگاهها و نهادهای ذی‌ربط به منظور هماهنگی فعالیتهای مربوط به مراحل چهارگانه مدیریت بحران تشکیل می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ج - شورای هماهنگی مدیریت بحران در استانها به ریاست استاندار و در شهرستانها به ریاست فرماندار، با عضویت کلیه دستگاههای ذی ربط تشکیل می شود.

د - با توجه به شرایط ویژه و اهمیت شهر تهران به عنوان پایتخت جمهوری اسلامی ایران شورای هماهنگی مدیریت بحران شهر تهران به ریاست شهردار تهران تشکیل می گردد.

تبصره ۱ - معاون امور عمرانی استاندار و معاون فرماندار به ترتیب جانشین استاندار و فرماندار در شورای هماهنگی مدیریت بحران استان و شهرستان خواهند بود و جملگی موظف به هماهنگی و پاسخگویی به سازمان می باشند.

تبصره ۲ - اهداف و وظایف، تشکیلات و آیین نامه های اجرایی مورد نیاز جهت اجرای ماده (۹) به پیشنهاد سازمان و با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای عالی می رسد.

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده ۱۰ - کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - و مؤسسات عمومی غیردولتی از جمله دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری و نیروهای مسلح (با عنایت به اذن فرماندهی معظم کل قوا)، شهرداریها و واحدهای سازمانی زیر نظر شهرداریها و نیز سازمانها، تشکلهای و بنگاههای فعال در بخشهای خصوصی و تعاونی، در مراحل مدیریت جامع بحران (به ویژه در مرحله آمادگی) موظفند در چهارچوب وظایف و ضوابط محوله عمل نموده و طبق دستور العمل شورای عالی، گزارش عملکرد خود را از طریق مراجع دولتی ذی ربط در مقاطع زمانی که تعیین خواهد شد به سازمان ارائه دهند.

تبصره ۱ - در هنگام بروز بحران، تمامی دستگاههای مذکور در این ماده موظفند بنا به اعلام ریاست سازمان طبق برنامه های از پیش تعیین شده در عملیات مقابله با بحران شرکت نمایند و گزارش اقدامات خود را از طرق معمول به اطلاع سازمان برسانند. توقف و خاتمه عملیات مقابله، با اعلام رییس سازمان صورت می گیرد.

تبصره ۲ - در مواردی که بخش خصوصی یا بخش تعاونی براساس تکالیف تعیین شده توسط شورای عالی خدماتی را ارائه می نمایند، هزینه خدمات ارائه شده آنان براساس دستورات عملی که از سوی سازمان ابلاغ می گردد پس از انجام مأموریت پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۱ - بودجه سازمان براساس پیشنهاد مشترک سازمان و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و پس از تأیید شورای عالی در لایحه بودجه سالانه کل کشور به صورت اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی گنجانده می شود.

ماده ۱۲ - با توجه به اهمیت مطالعات، تمهیدات و اقدامات مؤثر پیشگیرانه و افزایش آمادگی و ارتقاء توان مقابله با حوادث به سازمان اجازه داده می شود هر ساله درصدی از اعتبارات موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰ - را در این خصوص هزینه نماید.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تبصره - درصد مذکور در ماده (۱۲) هر سال برحسب نیاز و برآورد انجام شده در سازمان به تصویب شورای عالی خواهد رسید و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور هزینه خواهد شد.

ماده ۱۳ - به دولت اجازه داده می شود در صورت وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده معادل یک و دو دهم درصد (۰/۱/۲) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه گردان خزانه تأمین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول با پیشنهاد سازمان و تصویب وزیرای عضو شورای عالی هزینه گردد.

ماده ۱۴ - براساس پیشنهاد سازمان و تصویب شورای عالی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور بازسازی و جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده مناطق آسیب دیده از محل منابع قرض الحسنه و سایر منابع بانکی، تسهیلات مورد نیاز آسیب دیدگان (بویژه اقشار محروم) را با نرخهای ترجیحی مصوب شورای عالی از طریق سیستم بانکی در اختیار آنان قرار دهد و دولت نیز موظف است مابه التفاوت نرخهای ترجیحی را جهت بازپرداخت به بانکها در لوایح سالانه بودجه کل کشور لحاظ نماید.

تبصره ۱ - دولت موظف است طبق آیین نامه پیشنهادی شورای عالی تسهیلات بانکی مورد نیاز مقاوم سازی ساختمانهای مسکونی شهری و روستایی را از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سیستم بانکی با شرایط مناسب در اختیار متقاضیان قرار دهد.

تبصره ۲ - نظارت عالی بر روند عملیات مقاوم سازی و حسن انجام امور به عهده معاونین هماهنگی امور عمرانی استانداریها می باشد و گزارش عملکرد باید به صورت فصلی به سازمان ارسال گردد.

ماده ۱۵ - کلیه نهادهای کشوری و لشگری موظف به انجام وظیفه در چارچوب این قانون می باشند.

ماده ۱۶ - این قانون از زمان تصویب لازم الاجرا می باشد.

وزیر کشور

رئیس جمهور